

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 3, iulie - septembrie 2026
<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

1

Organizațiile neguvernamentale și sprijinul social acordat comunității militare: un dialog cu Asociația CAMARAZII

Col. (r) Nicolae Anghelescu

*Președintele executiv al Asociației de Caritate din
Armata României – CAMARAZII*

Oprina Constantin

Lector universitar, jurist

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

Citare recomandată (APA 7):

Anghelescu, N. și Oprina, C. (2026). Organizațiile neguvernamentale și sprijinul social acordat comunității militare: un dialog cu Asociația CAMARAZII. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(3).
<https://doi.org/10.5281/zenodo.21479582>

Rezumat

Prezentul interviu explorează rolul Asociației de Caritate din Armata României – CAMARAZII în cadrul sistemului de asistență socială militară din România, evidențiind contribuția organizațiilor neguvernamentale la sprijinirea militarilor, veteranilor, răniților, rezerviștilor și familiilor acestora. Sunt analizate principiile care fundamentează activitatea asociației, mecanismele de intervenție socială, relația de complementaritate cu instituțiile statului, precum și principalele dificultăți legislative, instituționale și financiare întâlnite în domeniu. Interviu evidențiază importanța reacției rapide și flexibile a organizațiilor societății civile în gestionarea situațiilor de vulnerabilitate socială și a contextelor de criză, precum pandemia COVID-19 sau războiul din Ucraina. Totodată, sunt formulate perspective privind dezvoltarea asistenței sociale militare în România, cu accent pe consolidarea colaborării dintre autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale și mediul academic, perfecționarea cadrului normativ și dezvoltarea serviciilor destinate veteranilor și militarilor aflați în rezervă sau în retragere. Interviu oferă o perspectivă practică asupra provocărilor și oportunităților existente în domeniu, constituind o resursă relevantă pentru cercetători, practicieni și factori de decizie interesați de dezvoltarea asistenței sociale militare.

Cuvinte-cheie: asistență socială militară, Asociația CAMARAZII, militari, organizații neguvernamentale, parteneriat instituțional, sprijin social, veterani.

Abstract

This interview explores the role of the Romanian Army Charity Association – CAMARAZII within Romania's military social work system, highlighting the contribution of non-governmental organizations to supporting active-duty military personnel, veterans, wounded service members, reservists, and their families. The interview examines the principles underpinning the Association's activities, its mechanisms of social intervention, its complementary relationship with public institutions, and the main legislative, institutional, and financial challenges encountered in this field. The discussion emphasizes the importance of the rapid and flexible response provided by civil society organizations in addressing situations of social vulnerability and major crises, including the COVID-19 pandemic and the war in Ukraine. Furthermore, it outlines perspectives for the future development of military social work in Romania, with particular emphasis on strengthening cooperation among public authorities, non-governmental organizations, and academia, improving the legislative framework, and expanding social services for veterans and retired military personnel. The interview provides valuable practical insights into the challenges and opportunities within the field, serving as a relevant resource for researchers, practitioners, and policymakers interested in advancing military social work in Romania.

Keywords: CAMARAZII Association, institutional partnership, military personnel, military social work, non-governmental organizations, social support, veterans.

Organizațiile neguvernamentale și asociațiile profesionale ale militarilor și veteranilor reprezintă un actor important în dezvoltarea și consolidarea sistemelor moderne de asistență socială militară. În numeroase state membre NATO și ale Uniunii Europene, acestea completează serviciile instituționale oferite de autoritățile publice, contribuind la integrarea socială a militarilor activi, a rezerviștilor, veteranilor și familiilor acestora, precum și la promovarea intereselor și drepturilor acestora în societate. Prin activități de sprijin social, consiliere, reprezentare și promovare a solidarității profesionale, astfel de organizații devin parteneri relevanți ai instituțiilor militare și ai comunităților locale.

În România, domeniul asistenței sociale militare se află într-un proces de dezvoltare și consolidare, atât din perspectivă instituțională, cât și academică. Pe lângă structurile specializate ale sistemului național de apărare, ordine publică și securitate națională, un rol din ce în ce mai important îl au organizațiile societății civile care reunesc militari în activitate, rezerviști, veterani și simpatizanți ai valorilor militare. Acestea contribuie la identificarea nevoilor sociale ale beneficiarilor, dezvoltă proiecte comunitare și facilitează dialogul dintre instituțiile publice și comunitatea militară.

Asociația de Caritate din Armata României – CAMARAZII se înscrie în această categorie de organizații care promovează solidaritatea, camaraderia și sprijinul reciproc între membrii comunității militare. Activitatea sa oferă o perspectivă practică asupra provocărilor cu care se confruntă militarii și veteranii, precum și asupra modalităților prin care societatea civilă poate contribui la creșterea rezilienței sociale și la îmbunătățirea calității vieții acestora.

Pornind de la aceste considerente, Revista Română de Asistență Socială Militară a realizat prezentul interviu cu reprezentanții Asociației Camarazii. Scopul interviului este de a evidenția misiunea, valorile și activitățile organizației, de a identifica principalele provocări întâmpinate în sprijinirea comunității militare și de a surprinde perspectivele privind dezvoltarea asistenței sociale militare în România. Totodată, dialogul urmărește să evidențieze bune practici și inițiative care pot constitui repere pentru dezvoltarea colaborării dintre instituțiile publice, mediul academic și organizațiile neguvernamentale.

Din punct de vedere metodologic, materialul are caracter de interviu semistructurat, fiind bazat pe un set de întrebări elaborate de redacția revistei și adresate reprezentanților Asociației Camarazii. Răspunsurile sunt prezentate într-o formă care păstrează fidelitatea exprimării intervievaților, fără a reprezenta rezultatele unei cercetări empirice în sensul clasic al termenului. Prin urmare, opiniile exprimate aparțin exclusiv interlocutorilor și au rolul de a contribui la înțelegerea unor aspecte practice și organizaționale relevante pentru domeniul asistenței sociale militare.

Publicarea acestui interviu se înscrie în demersul Revistei Române de Asistență Socială Militară de a facilita dialogul dintre cercetare și practică, de a promova schimbul de experiență

între specialiști și de a documenta inițiativele relevante care contribuie la dezvoltarea acestui domeniu interdisciplinar în România.

Interviu cu Colonelul (r) Nicolae Anghelescu, Președintele executiv al Asociației de Caritate din Armata României – CAMARAZII

1. Cum ați defini rolul Asociației de Caritate din Armata României – CAMARAZII în ecosistemul de sprijin social militar din România?

Asociația de Caritate din Armata României – CAMARAZII și-a asumat rolul de actor neguvernamental profilat pe domeniul social, care acționează în mod complementar pârghiilor de care dispun organele specializate ale statului român, în principal MAPN. Mai concret, la solicitarea instituției militare sau a altor autorități publice, din propria inițiativă sau la cererea membrilor noștri, intervenim pentru rezolvarea unor probleme aparținând sferei sociale. E vorba, în principal, despre cazuri în raport cu care MAPN nu are competențe legale specifice sau are asemenea componente, dar nu dispune de fondurile necesare, ori trebuie să se acționeze în regim de urgență, dar procedura administrativă a statului este greoaie. De regulă, se întâmplă ca viața să bată „filmul” normativ. Cu alte cuvinte, mai mereu apar realități pe care cadrul juridic și financiar din sistemul public nu le poate acoperi, iar în astfel de situații rolul nostru este de a interveni oportun și de a rezolva urgențele, în condițiile în care mecanismele noastre decizionale și de acțiune sunt mult mai suple decât cele specifice organelor statului.

Asociația CAMARAZII rezolvă problemele semnalate, după caz, integral, funcție de dimensiunea financiară și de fondurile la dispoziție, sau își asumă acele părți care nu sunt eligibile spre a fi soluționate din resurse publice. Pot fi urgente, dar la fel de bine avem și proiecte pe termen lung sau cu caracter permanent.

Prin profilul și istoricul său, Asociația de Caritate din Armata României – CAMARAZII a dovedit că este cel mai important și statornic partener neguvernamental al MAPN, în plan social și un serios punct de sprijin pentru personalul armatei și familiile acestuia, care se confruntă cu diverse încercări ale vieții, având nevoie de sprijinul organizat și eficient al comunității. O dovadă în acest sens este și validarea meritelor, din partea organelor statului,

asociația fiind recunoscută, prin HG, ca organizație cu statut de utilitate publică. La aceasta se adaugă o serie de distincții conferite de către diverse entități militare și civile.

2. Care au fost principalele motivații care au stat la baza consolidării activității Asociației CAMARAZII în domeniul sprijinului pentru militari, veterani și familiile acestora?

Am simțit mereu că e loc pentru mai multă omenie în colectivitățile militare și avem convingerea că mediul militar trebuie să fie riguros, aplicat și procedural, în privința activităților strict profesionale, dar nu trebuie uitat faptul că, dincolo de uniforme, grade și ierarhii sunt oameni care, în plan personal, au probleme relativ similare cu ale celorlalți cetățeni, iar acestea trebuie rezolvate atât instituțional, cât și prin acțiuni de solidaritate umană. În această logică s-a născut conceptul „Militarul – cetățean în uniformă”, în jurul căruia funcționează relațiile socio-profesionale din cele mai multe armate ale statelor membre NATO.

Cu alte cuvinte, în privința vieții sale private, militarul trebuie să poată da expresie dreptului la asociere prevăzut în constituție, firește, fără a aduce atingere rigorilor impuse de statutul profesional, iar noi ne-am asumat rolul de catalizator al asocierii pentru mai bine, pe linie socială. Ne ghidăm, printre altele, după cunoscutul enunț filosofic al lui Aristotel, potrivit căruia „întregul este mai mult decât suma părților sale” și credem în forța superioară, coerența și starea de bine pe care le poate genera coeziunea de grup. În altă ordine de idei, avem credința că, pentru a derula eficient acțiuni de sprijin social, e nevoie de un bun management, practicat într-un format legal, organizat și credibil, iar o organizație cum este Asociația CAMARAZII poate conferi un cadru adecvat de manifestare.

Nu în ultimul rând, motivația vine și din faptul că, an de an, am dezvoltat această frumoasă și necesară construcție socială, câștigând respectul și încrederea oamenilor. Am dovedit, astfel, că SE POATE, iar acest istoric bazat pe fapte bune și concrete, energiile colective pe care am reușit să le capacităm, constituie, în sine, o validare și un standard de bune practici care ne motivează să mergem mai departe.

3. În ce măsură considerați că organizațiile de tip ONG completează sau suplinesc serviciile instituționale de asistență socială?

După cum am subliniat încă de la prima întrebare, ideea de bază este aceea de complementaritate între acțiunile statului și cele ale ONG-urilor, astfel încât, într-o formulă ideală, respectivele probleme sociale să fie rezolvate, pe cât posibil, în mod exhaustiv. În general, ONG-urile sunt profilate pe un anumit sector de activitate principal, iar în jurul acestuia mai gravitează alte câteva domenii care au o legătură naturală cu cel principal. Potrivit profilului său, fiecare ONG ar trebui să se afle într-un contact și dialog sistematic cu autoritățile specializate ale statului, astfel încât să știe unii de alții și să-și coordoneze acțiunile.

Dincolo de a se cunoaște și de a dialoga, statul și ONG-urile ar trebui să se comporte ca niște resorturi ale aceleiași mașinării, cu alte cuvinte să proiecteze împreună direcțiile de urmat și acțiunile corelative, să se informeze, să se sprijine reciproc și să existe un echilibru al relației, inclusiv în ceea ce privește respectul reciproc. Acesta este un scenariu ideal, dar în practică, situația nu stă totdeauna așa, iar eficiența și forța de intervenție a unui ONG depind foarte mult de modul în care statul, care este incomparabil mai puternic și are un rol hotărâtor, își tratează cu respectul cuvenit partenerii neguvernamentali. Este mult de discutat aici, dar în esență, cunoaștem multe ONG-uri foarte serioase care completează într-un mod semnificativ sau chiar suplinesc statul în cadrul tabloului mare al nevoilor de intervenție socială. Nivelul și calitatea acestui aport din partea ONG-urilor diferă, de la caz la caz, funcție de parametrii evocați mai sus, adică de nivelul de respect reciproc și coordonare de acțiune pe care înțeleg să-l practice partenerii sociali implicați, respectiv organele statului și ONG-ul, la care se adaugă și contribuția beneficiarilor reali ai măsurilor de sprijin social, pentru că prezintă relevanță și conduita acestora, în sensul că nu-i totuna să fie refractari sau cooperanți.

În cazul nostru, având o relație de colaborare statornică și echilibrată cu Ministerul Apărării Naționale, lucrurile merg la un nivel rezonabil, iar în acest sens, judecând prin prisma celor peste 6.000 de măsuri de sprijin acordate în 18 ani de existență, putem emite concluzia că avem un aport substanțial și că ne-am îndeplinit misiunea socială asumată. Chiar dacă am părea lipsiți de modestie, considerăm că e mare lucru să putem afirma că, de-a lungul timpului, am soluționat, la un nivel mulțumitor, toate cerințele provenite de la persoane fizice sau

juridice, firește, în măsura în care acestea au fost în concordanță cu legea și reglementările noastre interne și în limitele posibilităților financiare ale asociației.

În context, trebuie precizat că, potrivit legislației privind competențele, organizarea și funcționarea MAPN, întrucât personalul în activitate trebuie să îndeplinească anumite standarde de sănătate, armata nu dispune de o structură specializată în domeniul asistenței sociale, cu excepția câtorva elemente de sprijin pentru răniții, invalizii și urmașii celor decedați în acțiuni militare, precum și pentru invalizii, veteranii și văduvele de război. Prin urmare, implicarea ONG-urilor în domeniul social și cultivarea unei bune relații cu entitățile civile specializate constituie opțiuni de urmat, mai ales pentru personalul în rezervă sau în retragere, veteranii de război și militarii cu dizabilități.

4. Care sunt categoriile de beneficiari cele mai frecvent sprijinite de Asociația CAMARAZII și ce tipuri de vulnerabilități sociale întâlniți cel mai des?

Asociația CAMARAZII își îndreaptă măsurile sale de sprijin, prioritar, către membrii proprii, iar aceștia provin, în mare parte, din personal al armatei, militari în rezervă sau în retragere, veterani, răniți, invalizi și urmași ai celor decedați în acțiuni militare. La subiecții menționați se adaugă membrii de familie ai acestora, dar și persoane vulnerabile din afara armatei și a asociației, care se află în situații limită. Privind vulnerabilitățile sociale, suntem focalizați pe ajutoarele socio-medicale, ajutoarele pentru deces, ajutoare pentru daune pricinuite de incendii, inundații și alte calamități naturale, diverse măsuri de sprijin pentru orfani, adică ne concentrăm pe acele încercări ale vieții pe care, de unul singur, omul nu le poate trece sau le-ar trece foarte greu.

În paralel, întrucât toate aceste tipuri de sprijin consumă foarte mulți bani, trebuie să ne îngrijim de „motorul financiar” al acțiunilor noastre, iar acesta se traduce în cât de mulți donatori, sponsori, cotizanți sau alte categorii de contributori putem convinge să ne fie alături. Acesta nu este un lucru ușor, așa cum poate că pare, privit din afară. Teoria conform căreia, dacă promovezi bine o cauză, mai ales una dramatică, se generează o emoție publică puternică și pe acest val vor veni încasări la asociație, vă pot spune că nu stă în picioare, decât la o dimensiune mult prea mică, astfel încât să poți construi ceva serios, consistent și stabil. Altfel spus, cunoscuta replică din filmul Filantropica „Mâna întinsă care nu spune o poveste nu

primește pomană” produce efecte mici în materie caritabilă, cel puțin în România. Experiențele noastre evidențiază faptul că nici religiozitatea afișată a poporului român nu este confirmată totdeauna prin fapte concrete, atunci când oamenii sunt puși în rolul de a contribui, efectiv, cu bani, fără a primi ceva în schimb. Prin urmare, fără a nega eficiența ideii de promovare în registru emoțional a cauzelor, filosofia noastră este aceea de a ne fideliza, prin diverse mecanisme de convingere bazate pe seriozitate, fapte concrete, legalitate și transparență, o masă cât mai mare de membri și simpatizanți, astfel încât să acumulăm resursele necesare pentru a ne permite ajutoarele despre care am vorbit mai înainte. Important e că ne îndeplinim obiectivele an de an și ne permitem din punct de vedere financiar să dezvoltăm și să diversificăm sistemul de sprijin social.

Este important de menționat că raportul între cei care primesc diverse forme de ajutor și cei care contribuie cu fonduri este undeva la peste 90% pondere a celor care contribuie fără a primi ceva de la asociație. Pentru aceștia, ca să-i ținem aproape, derulăm diverse activități din sfera coeziunii de grup, în cadrul unui program mai amplu, denumit „Coezio”, iar aici intră, excursii, tabere pentru copii, activități recreative, culturale și altele asemenea. Este o formulă prin care asigurăm atât echilibrul financiar al asociației, cât și un plus de armonie socială în cadrul colectivităților. Totodată, această simbioză contribuie și la educația civică a oamenilor, care altcumva, dacă ar fi stat izolați, nu ar putea trăi satisfacția faptului că în jurul lor, se pot întâmpla lucruri de bine la care ei să fie parte.

5. Cum se realizează identificarea cazurilor sociale și care este mecanismul de intervenție (colaborare cu unități militare, instituții publice, rețele informale)?

Principala cale de identificare a cazurilor sociale constă în faptul că, știind de existența noastră și de profilul asociației, persoanele care întâmpină probleme sociale ni se adresează direct. De asemenea, Ministerul Apărării Naționale ne transmite solicitări de intervenție pentru situațiile în care instituția este depășită de problemele care vizează o persoană sau un grup social anume. Nu în ultimul rând, asociația se autosesizează atunci când, în urma unor evenimente semnalate în presă sau în social media, constată că sunt aspecte care reclamă intervenția sa, fie din considerente de ordin moral, în cazul unor accidente tragice, spre exemplu, fie pentru că persoanele afectate au calitatea de membru al asociației și trebuie să

beneficieze de sprijinul nostru, în virtutea drepturilor care decurg din statut și regulamentul intern.

Un element crucial care face ca oamenii să știe de noi și noi să aflăm ce se petrece cu ei, în teritoriu, constă în politicile noastre de comunicare și informare publică. Punem mare preț pe transparență, iar în acest sens comunicăm, periodic, cu toate unitățile armatei și îi informăm pe cei interesați asupra principalelor noastre activități, pe categorii de intervenție socială și proiecte. Generăm și menținem un dialog sistematic pe principalele teme în derulare și de perspectivă ale asociației, astfel încât să luăm în calcul și părerea comunităților militare atunci când ne planificăm activitățile de perspectivă. Nu neglijăm rețelele sociale, suntem preocupați să fim bine reflectați pe site, pe facebook, utilizăm și rețeaua de informare internă a MAPN, în limitele pe care instituția militară ni le permite, publicăm, periodic, articole în ziarul „Observatorul Militar” etc.

O importanță deosebită o acordăm comunicării punctuale cu solicitanții de sprijin social, încercând să le oferim soluții adaptate situațiilor specifice prin care trec.

În acest sens, ținem să precizăm că absolut toți solicitanții, persoane fizice sau juridice, primesc rapid sau într-un termen rezonabil un răspuns scris, bine structurat, asupra modului de soluționare a cererilor; la finalul căruia îi rugăm să ne dea un feedback, astfel încât să ne asigurăm că am închis cazul în condiții de bună înțelegere.

Așadar, putem spune că, prin toate acele canale menționate mai sus, la care putem adăuga audiențele și diverse evenimente, activități informale etc., ne menținem într-o stare de conectivitate cu realitățile de la „firul ierbii”, ceea ce ne permite să acționăm oportun și eficient.

6. Care sunt principalele dificultăți structurale sau sistemice pe care le observați în sprijinirea militarilor și veteranilor în România (legislative, financiare, instituționale)?

În primul rând, pentru a vă răspunde la această întrebare, trebuie să lămurim un pic termenii principali ai dialogului. Când discutăm despre veterani, trebuie precizat că sunt două categorii: veterani de război și văduvele acestora, respectiv veteranii din teatrele de operații și urmașii celor decedați în asemenea acțiuni militare.

Din prima categorie, din păcate nu mai sunt mulți în viață (câteva sute), având în vedere că media de vârstă pe acest segment social este de peste 90 de ani. Despre dâșii trebuie spus că, după 1989, prin efortul Asociației Naționale a Veteranilor de Război, al MAPN și al altor instituții ale statului, a fost îmbunătățită, gradual, legislația specifică, astfel încât venerabilii veterani să poată beneficia de indemnizații, rente viagere și sporuri de front, la care se adaugă și alte drepturi specifice. E discutabil dacă aceste drepturi sunt atât de consistente încât să reprezinte un gest de recunoștință suficient de bine calibrat, din partea societății, în raport cu sacrificiul veteranilor pe frontul celui de-Al Doilea Război Mondial. Oricum, a existat multă birocrăție și, nu mă sfiesc să spun, multă fățarnicie din partea exponenților statului, care, pe de o parte, îi omagiau pe veteranii de război în mod public și se afișau cu dâșii din rațiuni de imagine, iar pe de altă parte blocau diverse proiecte de lege care, să le îmbunătățească drepturile, la Guvern sau în Parlament, invocând precaritatea resurselor statului. O mare șansă a veteranilor de război a fost că s-a constituit Asociația Națională a Veteranilor de Război, o organizație funcțională și puternică, la vremea aceea. Practic, asociația a împins lucrurile suficient de puternic și consecvent, astfel încât să nu existe prea multe sincope în asigurarea drepturilor cuvenite distinșilor veterani de război.

Pentru cea de-a doua categorie, respectiv veteranii din teatrele de operații, prima reglementare mai cuprinzătoare în privința lor a fost Ordonanța de Urgență nr. 82 din 25 octombrie 2006 pentru recunoașterea meritelor personalului armatei participant la acțiuni militare și acordarea unor drepturi acestuia și urmașilor celui decedat. Era un context de trecere, când ne aflam deja în NATO, dar nu intrasem încă în UE, iar experiența României în această materie, aproape că nu exista. Prin urmare, au fost preluate unele elemente de reglementare din practica privind veteranii de război, altele de prin unele armate de referință, mai vechi în NATO decât noi, la care s-au adăugat ceva părți din gândirea autohtonă și așa a rezultat un cadru legal incipient care, într-o măsură destul de mare, era greu sau, pe alocuri, imposibil de aplicat.

În acea perioadă, Asociația CAMARAZII a fost extrem de solicitată și utilă, pentru aceste categorii de subiecți, întrucât legislația enunța anumite posibilități de intervenție socială sau chiar obligații ferme ale statului în domeniu, pentru răniți, invalizi, orfani și

văduve, dar adeseori când se trecea la acțiuni concrete, se constata că, fie nu sunt norme de aplicare, fie nu sunt fonduri planificate, fie sunt anumite chestiuni echivoce sau în contradicție cu legislația socio-medicală națională. În mod gradual, această legislație a fost îmbunătățită, iar actualmente apreciez că este un cadru normativ mulțumitor și care acoperă destul de bine cazuistica socio-medicală concretă, generată de participarea la acțiuni militare cu potențial ridicat de risc. Firește, și pe partea aceasta, ca și la veteranii de război, s-au manifestat metehne precum birocrăția, lipsa de claritate a legislației, lipsa de adecvare structurală (mulți ani nu au existat niște structuri minimale care să gestioneze, în mod specific, problematica militarilor răniți, invalizi, a urmașilor celor decedați). Și aici, ca și la veteranii de război, un rol important îl au ONG-urile profilate pe domeniu (de câțiva ani s-a constituit și o asociație axată strict pe domeniul în discuție, respectiv Asociația Militarilor Veterani și Veteranilor cu Dizabilități, care e foarte activă în privința sistemului de drepturi specifice ale acestor categorii).

În contextul acestei întrebări, trebuie spus că dialogul social este unul mai complicat pentru militari față de civili, întrucât militarii români nu au dreptul la asociere în structuri de tip sindical, iar în România nu există nici instituția Ombudsmanului armatei (un fel de avocat al poporului pentru militari). Pentru comparație, sunt multe armate aliate care dispun de asemenea organisme de reprezentare și apărare a drepturilor militarilor; unele dintre ele având ambele pârghii de acțiune. Militarul român are o singură cale administrativă de a-și solicita și apăra drepturile în raport cu statul, respectiv aceea de a se adresa superiorilor, în nume personal și ierarhic, iar cum ierarhia este destul de bine stratificată în armată, parcursul unei asemenea cereri poate fi unul de durată și cu multe obstacole față de care militarul de rând nu dispune de pârghii pe măsură.

7. Cum evaluați impactul intervențiilor umanitare și sociale realizate de Asociația CAMARAZII asupra beneficiarilor? Există indicatori sau forme de monitorizare a rezultatelor?

Generic discutând, considerăm că un indicator în sine care reflectă măsura și calitatea activităților noastre îl reprezintă creșterea, an de an, a numărului de membri și simpatizanți și, implicit, a fondurilor atrase, la care se poate adăuga faptul că nu am întâmpinat contestări,

litigii administrative, litigii în justiție și nici alte probleme care să conducă la ideea că direcțiile de acțiune și conduita noastră nu ar fi unele bune, dimpotrivă, ne simțim apreciați și încurajați.

Judecând după faptul că, în urma evaluării de către Guvernul României, asociația noastră a fost recunoscută ca fiind organizație de utilitate publică, având în vedere și numeroasele distincții primite de-a lungul timpului, dar, mai ales, din perspectiva numărului mare și diversității intervențiilor noastre sociale, considerăm că am adus unele schimbări necesare în peisajul social al armatei, cu efecte benefice în planul coeziunii de grup și în climatul psiho-moral din cadrul colectivităților militare.

Ca forme de monitorizare a rezultatelor, punem în prim-plan comunicarea cu oamenii, atât în mod individual, când ni se adresează cu diverse cereri sau ne transmit sugestiile lor de îmbunătățire a activității, cât și prin dialogul „face to face”, în cadrul vizitelor la unități pe care le efectuăm periodic, al audiențelor etc. Nu practicăm un sistem tehnic de monitorizare și evaluare, pentru că ceea ce facem noi nu poate fi matematizat, întrucât problematica aceasta socio-medicală presupune un anumit nivel de discreție în privința expunerii publice a problemelor întâmpinate de persoanele cu boli grave, spre exemplu, și comportă foarte multe nuanțe care nu pot fi surprinse cum ar trebui printr-un chestionar de monitorizare. Pe de altă parte, resursele la dispoziție nu ne permit să avem o structură specializată în cercetări sociologice sau ceva de genul acesta, dar nu negăm necesitatea și eficiența acestor instrumente de măsurare și feedback.

E limpede că trebuie să dezvoltăm comunicarea directă cu membrii și simpatizanții, iar în acest sens, pe lângă instrumentele consacrate, avem în lucru o platformă de comunicare socială de tip rețea internă, concepută de așa natură încât oamenii să cunoască mai bine ce face și ce-și propune să facă asociația, să ne spună părerea lor și să comunice atât între ei, pe grupuri de inițiativă, pe diverse teme de interes comun, cât și cu noi, ca administratori ai acestei rețele de comunicare, într-o manieră interactivă. Practic, dincolo de direcțiile noastre de acțiune consacrate, din această interacțiune cu oamenii ne vom extrage elementele necesare pentru a aduce corecții și îmbunătățiri activității asociației.

8. În ce mod a influențat contextul recent (misiuni externe, tensiuni geopolitice, crize sociale) solicitările către organizația dumneavoastră?

Pentru că tot vorbim de context, trebuie spus faptul că Asociația de Caritate din Armata României – CAMARAZII s-a înființat în anul 2008, în principal din rațiunea de a exista o entitate neguvernamentală, puternică și serioasă, care să aibă capacitatea de a contribui la soluționarea multor probleme care au apărut atunci, în contextul participării României la acțiuni militare cu grad ridicat de risc, din teatrele de operații internaționale. Chiar și acțiunile militare interne, îndeosebi cele ale aviatorilor, au devenit mai periculoase, pe fondul faptului că antrenamentele în context aliat sunt mai intense și complexe, iar la vremea aceea în armată se zbura cu MIG-urile, care, în parte, erau depășite tehnologic și într-o stare de mentenanță nu tocmai corespunzătoare noilor provocări.

Atunci asociația a fost foarte solicitată pentru a interveni, întrucât această creștere a complexității misiunilor armatei, în condițiile unei tehnologii care nu ținea pasul, a generat, din păcate, multe evenimente nefericite soldate cu morți, răniți, invalizi, orfani și văduve. După cum am precizat la o întrebare anterioară, nu numai tehnologia era rămasă în urmă, ci și legislația specifică, astfel încât statul, oricât și-ar fi dorit, nu avea cum să rezolve această cazuistică în toate aspectele ei și, în mod firesc, apela și la ONG-uri.

Trecând peste acest prim context, care a influențat solicitările către organizația noastră, au mai existat și alte situații de criză în care, dincolo de activitățile obișnuite, pe care le facem an de an, a trebuit să ne implicăm rapid și consistent. Pot da cel puțin două exemple, respectiv criza COVID și criza războiului din Ucraina. La debutul pandemiei COVID, adică la final de 2019 și început de 2020, când lumea era îngrozită de virulența și rapiditatea răspândirii epidemiei, când organele statului nu știau cu ce să înceapă mai întâi și de unde să le apuce, asociația noastră a achiziționat „pe repede înainte” măști de protecție, substanțe dezinfectante, combinezoane de protecție pentru medici și alte elemente care erau necesare pentru lupta cu virusul. Am intitulat proiectul acela „Combat COVID-19” și, în cadrul acestuia, după ce am distribuit mijloace de protecție, acolo unde a fost cea mai mare nevoie, am trecut la o altă componentă, necesară și ea. I-am sprijinit pe copii să desfășoare învățământ online, prin achiziția și donarea de tablete și laptopuri, îndeosebi către familiile cu mai mulți copii și cu venituri mici, care nu aveau asemenea posibilități.

Referitor la războiul din Ucraina, la scurt timp după fatidica zi de 24 februarie 2022, a fost nevoie să fim solidari cu vecinii și prietenii noștri ucraineni și să contribuim la dotarea cu saltele, pături și alte materiale de cazare, precum și cu hrana și apă, a acelor puncte de tranzit care se înființaseră la granița cu Ucraina. În aceeași manieră, având pârgii de decizie și intervenție rapide, dar și un grad ridicat de credibilitate, ne-am alăturat eforturilor autorităților statului, îndeosebi prin îndeplinirea procedurilor legale pentru atragerea de donații și sponsorizări, care să servească acestei cauze.

Implicarea asociației a fost una salutară nu numai în situații de criză, ca și atunci când s-a ivit o provocare atipică, așa cum a fost proiectul „INVICTUS”, la care România a fost invitată să se alătore altor state aliante și partenere, în anul 2017. INVICTUS e un proiect de promovare a sportului pentru persoane cu dizabilități, sportul ca mod de a te reseta după un accident soldat cu infirmități, iar militarii răniți și invalizi au fost parte a acestei provocări și au reprezentat excelent România. În primele sale ediții (2017-2018), un rol esențial în asigurarea resurselor necesare l-au avut ONG-urile, în principal Asociația CAMARAZII, până când statul și-a pus pe picioare mecanismele sale legale de finanțare și achiziții pentru a putea susține logistic proiectul.

Ca notă generală, în asemenea situații, este important ca autoritățile statului să poată accesa, fără să stea prea mult pe gânduri, piste de parteneriat neguvernamental verificate și credibile, care inspiră forță și încredere din perspectiva statutului, legalității și istoricului lor, iar în fruntea listei ar trebui să fie organizațiile cu statut de utilitate publică.

Așadar, ONG-urile care au dobândit statutul de utilitate publică, fiind evaluate și recunoscute ca fiind performante, de către Guvernul României, ar trebui să fie tratate ca atare și să beneficieze de un regim de atenție și cooperare pe măsură, din partea statului, ceea ce nu se întâmplă totdeauna. Vom detalia acest subiect în cadrul următoarelor întrebări.

9. Care considerați că sunt prioritățile de dezvoltare ale domeniului asistenței sociale militare în România în următorii ani?

După cum am spus și anterior, atunci când vorbim de personalul armatei, militar și civil, ne referim la oameni care nu pot activa în structuri militare decât dacă îndeplinesc standardele de aptitudine medicală specifice mediului militar ale armatei. E drept, printre

angajații Ministerului Apărării Naționale se află și persoane care, pentru o anumită perioadă de timp sau cu caracter permanent, au anumite probleme de sănătate, dar acestea sunt atât de puține, raportat la marea masă a armatei, încât nu se justifică înființarea unor structuri de asistență socială specializată, permanente, în cadrul instituției militare. Sunt câteva elemente de acest tip, în cadrul organismului militar, dar puține și de mică dimensiune, dozate atât cât să îi poată sprijini pe militarii răniți în diverse misiuni.

În altă ordine de idei, din perspectivă strict socială, trebuie spus că personalul armatei beneficiază de drepturi financiare și de alte facilități, astfel încât sunt puține cazurile de persoane sau familii care întâmpină probleme sociale grave din cauza veniturilor mici. Și pe această linie, la fel ca și din perspectivă medicală, numărul mic de persoane sau familii care nu-și pot asigura subzistența nu justifică înființarea, în cadrul armatei, a unei instituții de asistență socială care să le sprijine.

În schimb, atunci când discutăm de personalul în rezervă sau în retragere, de veteranii de război și de militarii răniți, acolo e nevoie de asistență socială, pentru că sunt persoane vârstnice și/sau cu dizabilități, unele dintre ele cu pensii mici, cu probleme de sănătate specifice vârstei înaintate, uneori fără aparținători.

Partea bună e că, după ce părăsesc sistemul militar, de regulă, foștii angajați ai armatei se asociază în diverse ONG-uri iar, prin intermediul acestora, coagulează unele măsuri de sprijin social, unde e cazul. În această zonă se simte nevoia unor forme organizate de sprijinire a pensionarilor militari, prin încurajarea, de către minister, a înființării unuia sau mai multor centre rezidențiale pentru persoane vârstnice sau a unor furnizori de servicii autorizati care se pot implica prin acordarea de servicii sociale sau socio-medice la domiciliu, în facilitarea accesului la asistență medicală și în promovarea unor principii specifice îmbătrânirii active, spre evitarea izolării sociale. Sunt câteva asociații și fundații mai puternice, care au asemenea deziderate, iar dispunând de statutul de organizații de utilitate publică, ar avea dreptul să primească, în folosință gratuită, imobile administrate de structuri ale statului, pentru a le da o destinație socială. Noi am încercat de mai multe ori și vom continua să încercăm un asemenea demers, la care se poate adăuga și oportunitatea de a se accesa fonduri europene, dar lucrurile nu sunt simple. Constatarea organizației noastre, întemeiată pe încercări concrete

și repetate, este aceea că autoritățile publice au un reflex foarte puternic de a-și menține în patrimoniul propriu diverse clădiri și terenuri din domeniul public al statului, chiar și zeci de ani, fără un scop precis, respingând cererile unor ONG-uri îndreptățite să preia respectivele imobile, spre a da o destinație socială.

Așadar, considerăm că principala prioritate a instituției militare în domeniul asistenței sociale ar trebui să fie consolidarea relației sale cu ONG-urile axate pe domeniul social care și-au dovedit capacitatea, în timp, și care ar putea constitui un punct de sprijin constant și serios, dacă ar exista eforturi conjugate stat-privat, pe această linie.

De asemenea, pentru militarii care participă la acțiuni cu risc ridicat, ar fi util să existe reglementări specifice și scheme de structuri specializate bine reglementate dar inactive, care să poată fi operaționalizate în asemenea situații, iar din aceste scheme să facă parte cel puțin o asociație sau fundație, cu rol strategic, prin care să se poată derula o parte din măsurile de sprijin, la nevoie.

10. Ce recomandări ați transmite cercetătorilor și practicienilor din domeniul asistenței sociale militare pentru consolidarea colaborării dintre mediul academic și cel practic?

Asistența socială constituie unul dintre cele mai complexe și sensibile domenii care influențează mersul societății românești. Se poate vedea acest lucru și cu ochiul liber, mergând pe stradă, în mijloacele de transport, trecând prin diverse comunități și, mai ales, urmărind debaterile televizate sau postările pe social media. E o temă efervescentă, care influențează starea de spirit și conduita socială a poporului nostru, dar din păcate, în „buna tradiție românească”, se dezbate mult și se face puțin. Pe de o parte, avem un stat sufocat în propria sa creație birocratică, predispus la populisme și la soluții pompieristice, iar de cealaltă parte, se află un popor marcat de decenii de comunism și de efortul tranziției spre democrație, care întâmpină serioase probleme sociale și are mari așteptări de la organele statului.

Aproape zilnic putem vedea clișeul cu statul care e depășit de realități sau statul care trece de la o extremă la alta, reglementând excesiv și uneori haotic acele domenii în care se manifestă derapaje.

Nu în ultimul rând, este destul de evident, pentru cei din zona ONG-urilor, faptul că statul se manifestă cu o anumită aroganță, atât în materia dialogului și respectului reciproc,

cât și privind modul în care reglementează diverse aspecte ale vieții sociale și pârgurile de coerciție pe care le instituie prin respectivele reglementări.

E mult de vorbit aici, dar am întâlnit multe prevederi lacunare sau echivoce pe linia aceasta, pornind de la reglementarea voluntariatului, care e o glumă în România (deși legea a apărut în 2014, nu are norme de aplicare), continuând cu reglementarea, mai nou foarte exigentă, a centrelor rezidențiale pentru persoane vârstnice, cu legislația care guvernează asociațiile și fundațiile, ce cuprinde multe lucruri fără rost, dar nu reglementează o serie de aspecte absolut necesare, din perspectiva applicantului etc.

Am prezentat puțin contextul în care ne aflăm, pentru că e relevant, iar acum mă voi referi la recomandări. Pentru practicienii din domeniul asistenței sociale am tot respectul, întrucât, e un domeniu dificil și prost plătit, iar dâșii lucrează, practic, pe baza unei legislații care, uneori, este imposibil de aplicat, în integralitatea ei. Asta, fie pentru că reglementarea este prea exigentă față de posibilitățile concrete din România, fie pentru că, în multe cazuri, pretențiile din legislație nu sunt acoperite și cu alocarea financiară necesară spre a putea fi puse în opera, ceea ce conduce la ideea că oamenii trebuie să fie creativi pe riscul lor. Recomandarea către dâșii ar fi aceea ca, atunci când interferează cu autorități de monitorizare și control sau cu presa, să-și expună gândurile, ca rezultat al practicii în domeniu, cu mult curaj, pentru că au căderea să o facă și numai așa înalții decidenți vor cunoaște și vor lua în seamă ceea ce se petrece la „firul ierbii”. De asemenea, dincolo de vocația necesară, practicienii trebuie să dea expresie omeniei în relația cu cei pe care îi ocrotesc, pentru că, fără acest ingredient, lucrurile nu pot deveni mai bine.

Pentru respectabilul mediu academic, principala recomandare este aceea de a acorda o pondere cât mai mare practicii la instituțiile de asistență socială. Simpla preluare și perpetuare a unor concepte teoretice care sună bine, multe dintre ele bazate pe experiența unor țări cu mult mai avansate, cum sunt cele din Europa Occidentală, situează demersul științific în afara confruntării cu realitatea românească și, foarte probabil, în zona de ineficiență.

Considerăm că este absolut necesară o implicare a mediului academic împreună cu practicienii, în determinarea forurilor legiuitoare de a reglementa mai bine domeniul asistenței sociale, astfel încât acesta să fie mai flexibil, mai nuanțat, și implicit mai fezabil. Factorii de

putere în domeniu trebuie să înțeleagă că reformele abrupte nu prind în România, că trebuie să creeze un cadru conceptual și normativ respirabil, cu aplicabilitate graduală, astfel încât să fie fezabil pentru toți aplicanții cu bune intenții și capacitate acțională. În caz contrar, ne vom afla în situația în care acțiunile a trei tipuri de entități (forurile legiuitoare, forurile academice și practicienii) ne vor da un rezultat cu minus, chiar dacă fiecare dintre părți va bifa, prin argumente procedurale, că si-a făcut bine treaba, în felul său. Esența recomandării noastre este nevoia de comunicare, respect reciproc și, mai ales, respect pentru beneficiarii asistenței sociale, mai multă modestie instituțională, în locul aroganței de care vorbeam și inițiative curajoase provenite de la oameni care au empatie și legătură cu sistemul acesta și care nu mai doresc să îl vadă plutind într-o zonă gri.

Apropo de zona gri, asistența socială nu trebuie abordată la modul simplist, adică avem oameni suferinzi, cu dizabilități, săraci, bătrâni, generic persoane vulnerabile și tot ce trebuie să facem e să le asigurăm o subzistență minimală pentru a-și putea duce viața, cumva.

Asistența socială trebuie privită ca parte a unui sistem mult mai amplu de acompaniament social pentru acești oameni. Îmi vine în minte acum un proverb cunoscut, atribuit culturii chineze, care spune așa: „Dă-i unui om un pește și îl vei hrăni o zi. Învață-l să pescuiască și îl vei hrăni toată viața!”.

Un element esențial al sănătății unei societăți este conduita participativă, adică statul oferă atât cât poate, dar și persoana vulnerabilă trebuie să fie implicată activ în acest efort de resetare, iar aici putem avea în vedere dezvoltarea și corecta gestionare a conceptului de economie socială sau de îmbătrânire activă, astfel încât beneficiarul măsurilor de sprijin social să vină și el, cu un aport personal, pe cât posibil. Mai precis, mă refer la faptul că sunt persoane vulnerabile care ar putea munci, în anumite condiții și limite, sau ar putea face voluntariat. Ideea este să nu stea și să aștepte să vină statul și ONG-urile cu toate cele.

Sunt multe alte modalități complementare asigurării nevoilor de bază, prin care o persoană vulnerabilă se poate consolida fizic, psihic și material, dacă este ajutată să depășească faza depresiei profunde, iar aici mă refer, îndeosebi, la partea de consiliere și orientare, la a-i simplifica viața în privința îndeplinirii unor proceduri birocratice pe care nu

le cunoaște. Așadar, asistența socială nu trebuie să vizeze doar masă, cazare și medicamente, e mult mai complexă decât atât și trebuie tratată ca atare.

Închei acest interviu exprimându-mi convingerea că asistența socială este un domeniu care, clar, trebuie să fie reformat în sensul flexibilității și eficienței, dar nu prin dezbateri televizate și abordări politicianiste, ci prin dialog rațional, cu implicarea tuturor actorilor sociali care au ceva de spus în această materie. Diferența de la „zona gri”, în care se află, la un sistem cât de cât mulțumitor, o pot face, în primul rând, oamenii din sistem, prin onestitatea și dedicarea lor, dar și ONG-urile, care pot aduce acele pete de culoare necesare, utile și încurajatoare. Îmi pun mari speranțe și în cei care, acum, sunt studenți și care, foarte probabil, vor aduce cu ei un plus de entuziasm, limpezime și speranță, când vor debuta ca profesioniști în domeniul asistenței sociale

Concluzii

Experiența Asociației de Caritate din Armata României – CAMARAZII demonstrează că parteneriatul dintre Ministerul Apărării Naționale și organizațiile societății civile poate genera intervenții sociale flexibile și adaptate realităților din teren. Cele peste 6.000 de măsuri de sprijin acordate în cei 18 ani de activitate constituie un indicator relevant al contribuției pe care organizația o aduce în sprijinul militarilor, veteranilor, răniților, rezerviștilor și familiilor acestora.

Interviul scoate în evidență faptul că principalele provocări ale domeniului nu sunt determinate exclusiv de lipsa resurselor financiare, ci și de existența unor dificultăți legislative, birocratice și instituționale care limitează eficiența intervențiilor sociale. În acest context, organizațiile neguvernamentale îndeplinesc un rol esențial prin capacitatea lor de a reacționa rapid, de a mobiliza resurse și de a construi relații de încredere cu beneficiarii.

O altă concluzie importantă este necesitatea consolidării colaborării dintre autoritățile publice, mediul academic și organizațiile neguvernamentale. Dezvoltarea asistenței sociale militare presupune nu doar perfecționarea cadrului normativ, ci și valorificarea experienței practice acumulate de organizațiile implicate direct în sprijinirea comunității militare. În acest

Revista Română de Asistență Socială Militară

Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)

Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)

ISSN: 3120-2179

Vol. 1, Nr. 3, iulie - septembrie 2026

<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

20

sens, cercetarea științifică poate beneficia semnificativ de expertiza practicienilor, iar rezultatele cercetării pot fundamenta politici publice și programe sociale mai eficiente.

Totodată, dialogul relevă necesitatea dezvoltării unor servicii sociale dedicate militarilor aflați în rezervă sau în retragere, veteranilor și persoanelor cu dizabilități rezultate în urma participării la misiuni, inclusiv prin crearea unor servicii comunitare, centre rezidențiale și programe de îmbătrânire activă, realizate în parteneriat cu organizațiile de utilitate publică.

În ansamblu, interviul confirmă că asistența socială militară trebuie abordată într-o manieră interdisciplinară și colaborativă, în care solidaritatea profesională, responsabilitatea instituțională și implicarea societății civile contribuie împreună la creșterea rezilienței comunității militare și la îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor. Experiența Asociației CAMARAZII oferă un exemplu relevant de bună practică și constituie o sursă valoroasă de reflecție pentru cercetători, practicieni și decidenți interesați de dezvoltarea acestui domeniu în România.

Autorii și redacția Revistei Române de Asistență Socială Militară își exprimă recunoștința față de domnul **colonel (r) Nicolae Anghelescu**, Președinte executiv al Asociației de Caritate din Armata României – CAMARAZII, pentru disponibilitatea de a participa la acest interviu și pentru informațiile și reflecțiile oferite, care contribuie la o mai bună înțelegere a rolului organizațiilor neguvernamentale în dezvoltarea asistenței sociale militare din România.